

سوره الفاتحه

گل چینی

«جلد سوم»

دوره‌ی متوسطه‌ی حرفه‌ای

۱۳۸۹

«جلد سوم»

گل چینی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
تعلیم و تعلم عبادت است

برنامهریزی محتوا و نظارت بر تألیف : شورای برنامهریزی دوره‌ی متوسطه‌ی حرفه‌ای

نام کتاب : گل چینی جلد سوم - ۱۸۳/۸

مؤلف : زهره خجسته، زهرا معینی

مدیریت امور چاپ و تولید : سیداحمد حسینی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدبستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب سایت : www.chap.sch.ir

مدیر هنری و طراح گرافیک : علی معینی

ناشر : سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

تلفن : ۵-۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۱۳۴۴۵/۶۸۴

چاپخانه : شرکت افست (سهامی عام)

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ دوم سال ۱۳۸۹

شابک ۹۶۴-۰۵-۱۷۳۸-۰ ISBN 964-05-1738-0

طراحی سیستم های آموزشی، پرورشی و توان بخشی با توجه به رویکرد های نوین آموزشی به منظور تامین نیازهای دانش آموزان با نیازهای ویژه از اهداف و وظایف اصلی سازمان آموزش و پرورش استثنایی به شمار می رود.

طراحی « دوره ی متوسطه ی حرفه ای » یک بار دیگر ندای اجرای عدالت آموزشی را در جامعه اسلامی طنین افکن نموده و زمینه های مساعد برای به فعلیت رساندن استعداد ها و توانایی های دانش آموزان با نیاز های ویژه را فراهم می سازد.

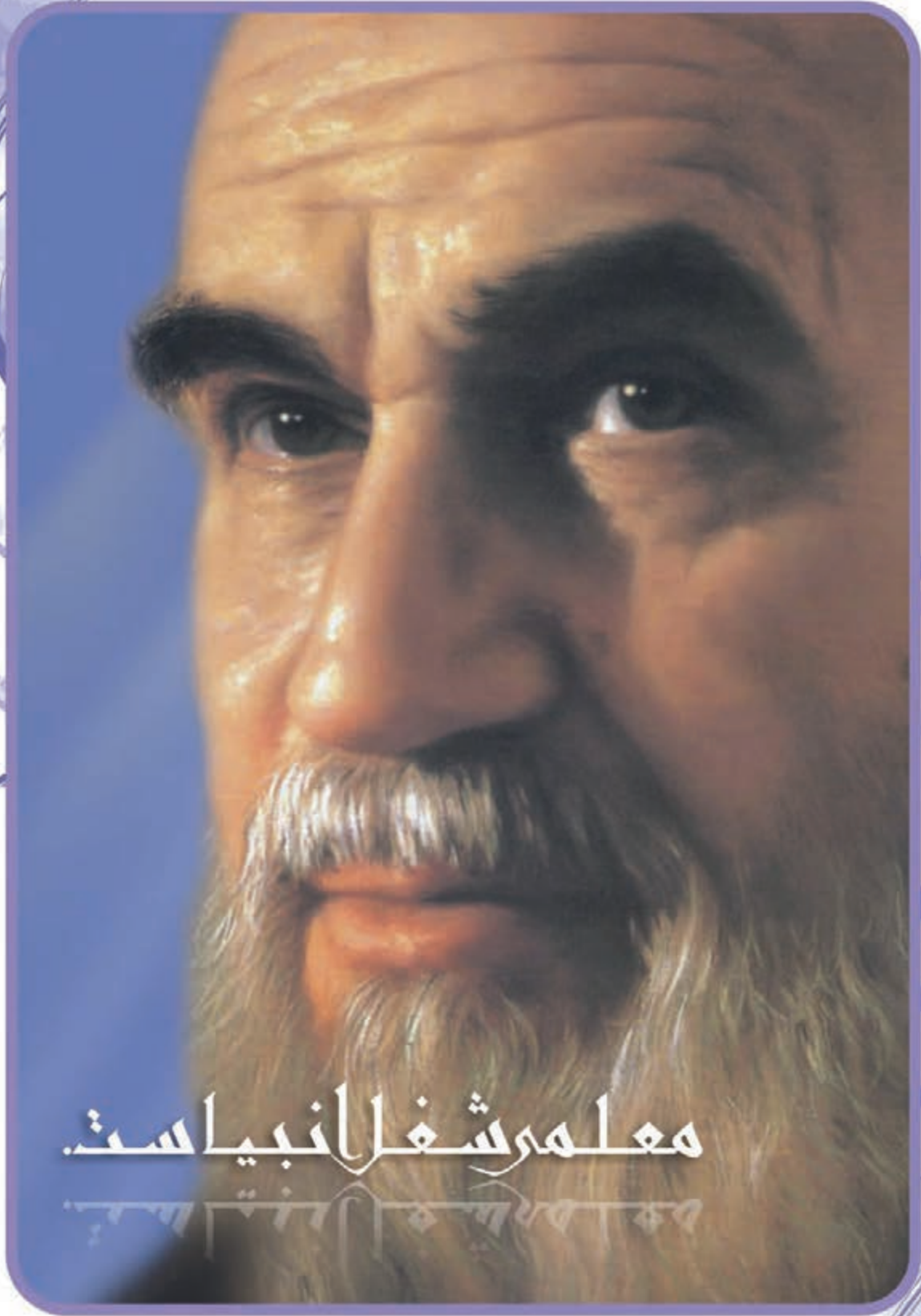
تاکید بر رویکرد حرفه آموزی در این نظام آموزشی نه تنها باعث توانمند تر شدن دانش آموزان با نیازهای ویژه در فرآیند تحصیل و یادگیری می گردد؛ بلکه از این طریق مدرسه به رسالت خویش که همانا آماده کردن دانش آموزان برای زندگی مفید و پویا در جامعه است، دست می یابد.

خداوند را شاکر و سپاسگزاریم که این توفیق حاصل گردید که نسبت به برنامه ریزی درسی دوره ی متوسطه ی حرفه ای با رویکرد حرفه آموزی که با مقتضیات عمومی این دانش آموزان تناسب داشته و از انعطاف لازم برای انطباق با انواع توانایی ها و آمادگی ها برخوردار می باشد، اقدام نماییم.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی بر خود واجب می داند از زحمات تمامی عزیزانی که در این حرکت مهم نقش اساسی ایفا کردند به ویژه کارشناسان و معلمان مدارس استثنایی و همچنین سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی و مراکز وابسته تشکر و قدردانی نماید.

امید است معلمان، کارشناسان و صاحب نظران آموزش و پرورش با نظرات ارزشمند خود این سازمان را در ارتقا کیفی برنامه های درسی ارائه شده، بیش از پیش یاری نمایند.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

مهتر شغل انبیا است

مهتر شغل انبیا است

عناوین

.....	سخنی با مربیان
.....	مقدمه
صفحه ۶.....	گل برگ گل آفتاب گردان
صفحه ۷.....	مونتاز گل آفتاب گردان
صفحه ۸.....	گل رز نواری
صفحه ۱۱.....	غنچه گل رز
صفحه ۱۶.....	سیب تزئینی
صفحه ۲۱.....	ساخت موز همراه با آهن ربا
صفحه ۲۴.....	گلابی تزئینی
صفحه ۲۸.....	خرمالو تزئینی
صفحه ۳۲.....	گردن بند
صفحه ۳۶.....	دست بند
صفحه ۳۹.....	گل سر
صفحه ۴۲.....	ساخت دست بند و گردن بند با خمیر دو رنگ
صفحه ۴۵.....	
صفحه ۴۸.....	

سخنی با مریبان

صنایع دستی تبلور ذوق و هنر اندیشه انسان بوده و بیانگر آداب و رسوم و اعتقادات مردم می باشد. کشور ایران به دلیل وسعت زیاد و شرایط اقلیمی متفاوت و نیز تمدن دیرینه دارای آثار مختلفی از صنایع دستی می باشد و ترویج این فرهنگ از اهم وظایف هر ایرانی می باشد و آموزش و پرورش در این زمینه رسالتی خاص دارد. آموزش این هنرها علاوه بر احیاء فرهنگ دیرین ایرانی و اسلامی باعث غنای روحی و روانی دانش آموزان شده و در رفع نیازهای مادی آنها مؤثر است.

در این مجموعه به آموزش هنر گل سازی با خمیرچینی پرداخته شده است.

هنر گل چینی بیش از یک دهه است که وارد ایران شده است و علاقمندان بسیاری را به خود جذب کرده است. آموزش این هنر به دانش آموزان علاوه بر افزایش حس خودباوری موجب استفاده بهینه از اوقات فراغت شده و آنها را در کسب استقلال مالی یاری می رساند.

در آموزش فعالیت های این کتاب موارد ذیل مورد توجه قرار گیرد.

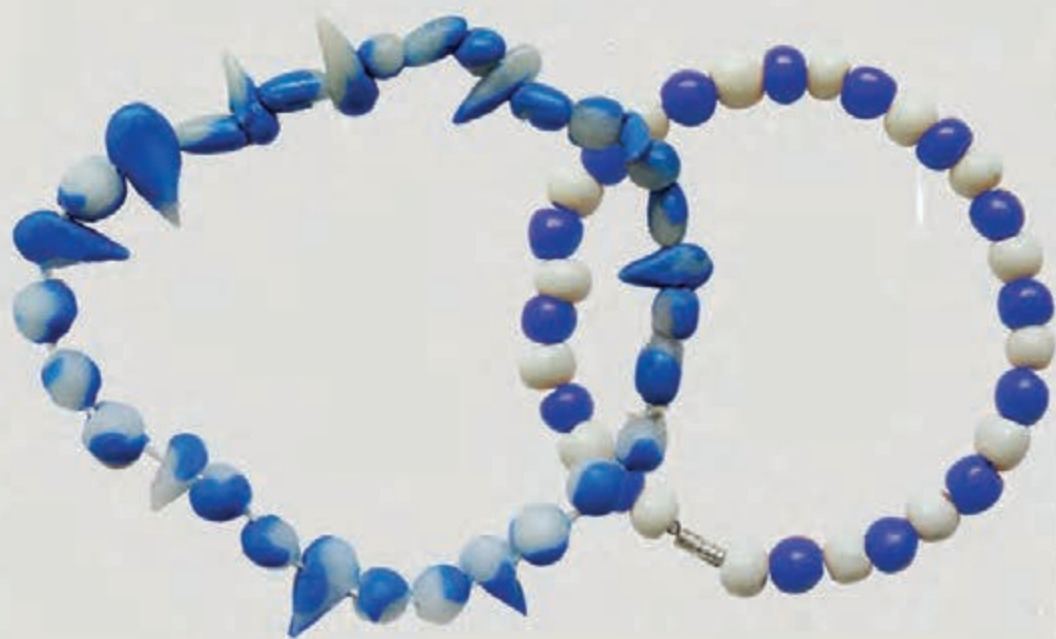
ساختار کتاب به گونه ای تدوین گردیده است که در پایان فعالیت ها یک وسیله کاربردی ساخته می شود. همکاران محترم می توانند قبل از انجام فعالیت ها و به منظور دست ورزی دانش آموزان تمریناتی را برای دانش آموزان پیش بینی و اجرا نمایند.

آموزش فعالیت به روش تحلیل فعالیت ارائه گردیده است و به منظور انطباق برنامه آموزشی با سطح توانایی و استعداد دانش آموزان می توانید گام ها را به اجزای کوچکتری تقسیم نمایید. همچنین علاوه بر آموزش هر گام فرآیند آموزشی هر فعالیت مورد توجه قرار گیرد تا دانش آموزان بتوانند به طور مستقل فعالیت مورد نظر را انجام دهند. از خلاقیت و نوآوری خود در ارائه فعالیت های تکمیلی استفاده کنید.

با توجه به این که یادگیری این هنر به اشتغال زایی دانش آموزان کمک می کند آموزشهای خود را با نیازهای بازار مصرف این هنر هماهنگ نمایید.

ارزشیابی این درس به صورت عملی می باشد.

در پایان خواهشمند است ما را از کاستی های این کتاب آگاه نموده تا در چاپ های بعدی مورد لحاظ قرار گیرد.

یادگیری صنایع دستی به شما کمک می کند که به قدرت خود در تولید کارهای هنری پی ببرید و از تولیدات خود لذت ببرید. همانطور که می دانید یادگیری هنرهای دستی در ایران یکی از زمینه هایی است که به اشتغال افراد کمک می کند و بسیاری از مردم از این راه کسب درآمد می کنند.

هدف از کتاب حاضر علاوه بر آشنایی شما با چند شیوه جدید از ساخت گل چینی، افزایش دقت و سرعت در کار نیز می باشد، زیرا در شغل یابی علاوه بر یادگیری فنون کار باید سعی شود آن کار را با ظرافت و سرعت بیشتری انجام داد تا بهره وری کار بالاتر رود.

گل برگ گل آفتاب گردان

درس ۱

وسایل و مواد مورد نیاز :

الگوی گل برگ گل آفتاب گردان در ۲ سایز

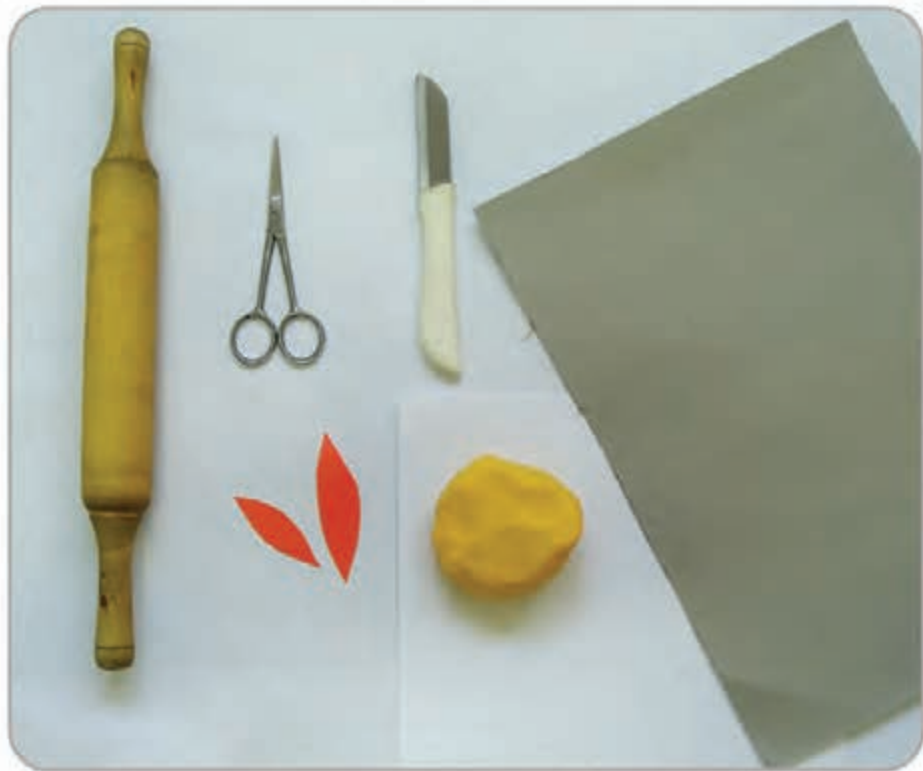
خمیر به رنگ زرد

چاقو

مقوا

قیچی

وردنه

گام به گام انجام دهید :

۱ - الگوی گل برگ را مطابق با مدل ارائه شده بر روی مقوا منتقل کرده و سپس برش بزنید.

۲ - خمیر را به وسیله وردنه به ضخامت ۵/۰ سانتی متر روی میز کار پهن کنید.

۳ - الگوی گل برگ را روی خمیر قرار دهید و اطراف آن را با چاقو ببرید.

۴- به وسیله چاقو روی گل برگ چند خط سرتاسری ایجاد کنید.

۵- نوک گل برگ را کمی خم کرده و انتهای گل برگ را با دست باریک کنید.

۶- ۲۵ عدد گل برگ در سایز کوچک و ۲۵ عدد گل برگ در سایز بزرگ درست کنید.
آن‌ها را روی پارچه خشک کنید و در محل مناسب نگهداری کنید.

وسایل و مواد مورد نیاز :

گل برگ های تهیه شده در درس شماره ۱

خمیر در رنگ های زرد و سبز

ساقه سیمی شماره ۱۰

چسب چوب

تخمه آفتابگردان

گام به گام انجام دهید :

۱ - از خمیر زرد رنگ گلوله ای به اندازه یک گردو جدا کرده آن را ورز دهید و در میان کف دست به صورت دایره ای با ضخامت ۱ سانت باز کنید.

۲ - تخمه های آفتابگردان را یک به یک به چسب چوب آغشته کنید و روی سطح خمیر پهن شده بچسبانید.

۳- از گل برگ های خشک شده سایز کوچک یک ردیف در اطراف پرچم بچسبانید.

۴- از گل برگ های سایز بزرگ برای چیدن ردیف دوم استفاده کنید.

۵ - گلوله ای از خمیر سبز به اندازه گردوی کوچک جدا کنید.
آن را ورز داده و یک سمت آن را با دست کمی تخت کنید.

۶ - قسمت تخت شده خمیر سبز را کمی چسب چوب زده و به انتهای باریک خمیر زرد بچسبانید.

۷- ساقه سیمی شماره ۱۰ را با استفاده از چسب چوب به انتهای باریک خمیر سبز بچسبانید.

نکته :

پرچم آماده گل آفتاب گردان به صورت مخملی و ظریف در بازار موجود می باشد. این گل به صورت شاخه ای و یا بدون شاخه در تزئین تابلو مورد استفاده قرار می گیرد.

وسایل و مواد مورد نیاز :

خمیر در رنگ های قرمز ، صورتی ، ... و سبز

چاقو

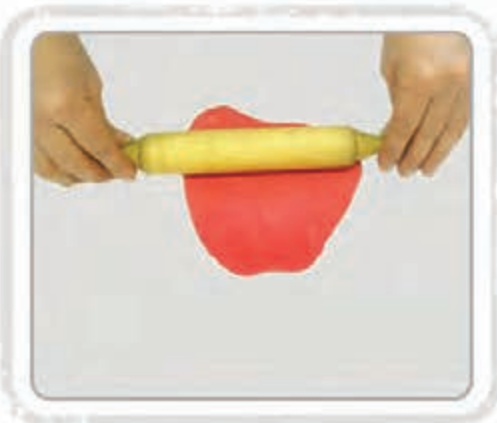
وردنه

گام به گام انجام دهید :

۱ - سطح میز کار خود را با وازلین چرب کنید و خمیر قرمز رنگ را به ضخامت نیم سانتی متر بوسیله وردنه پهن نمایید.

۲ - بوسیله چاقو نواری به طول ۱۰ سانتی متر و عرض ۱ سانتی متر از خمیر جدا کنید.

۳ - یک لبه نوار را مطابق تصویر با انگشت نازک و یکنواخت کنید.

۴- از یک طرف نوار شروع به لوله کردن نمایید تا به انتها برسید. دقت کنید لبه ای را که با دست باریک کرده بودید باید در بالا قرار بگیرد و بصورت فاصله دار پیچیده شود و به هم نچسبد تا فرم طبیعی گل ایجاد شود.

۵- نوار پیچیده شده را از قسمت انتها جمع کنید تا باریک شود و به شکل گل در آید.

۶- گل آماده را بر روی پارچه قرار دهید تا کاملاً خشک شود.

۷- از خمیر سبز به اندازه یک نخود جدا کنید و بر روی میز آن را به شکل ساقه در آورید.

۸- انتهای گل خشک شده را چسب بزنید و درون ساقه فرو ببرید.

۹- با استفاده از برگ گل رز که در سال گذشته آموختید، می توانید شاخه گل خود را زیباتر کنید.

تصاویر زیر نمونه های کامل شده را نشان می دهد.

وسایل و مواد مورد نیاز :

خمیر در رنگ های قرمز - سبز
ساقه خمیری خشک شده (مطابق کتاب جلد ۲ تهیه شود.)

سیم روکش دار

سیم چین

گام به گام انجام دهید :

- ۱- از خمیر قرمز رنگ به اندازه یک فندق جدا کنید .
- ۲- در میان کف دست ها خمیر را به صورت گلوله ، سپس به شکل اشک در آورید و کنار بگذارید .

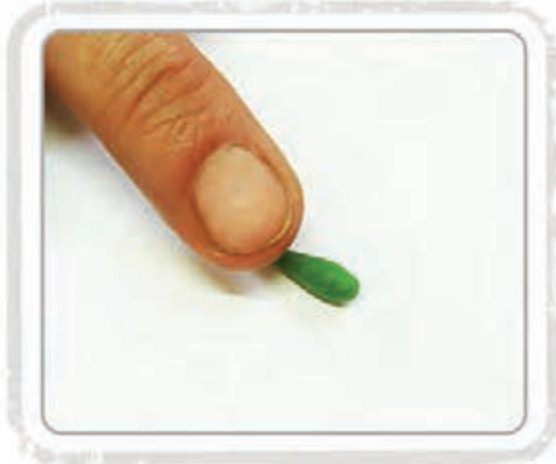
۳- ساقه آماده شده را چسب زده در قسمت انتهایی و ضخیم اشک بچسبانید.

۴- از خمیر سبز رنگ ۴ تکه به اندازه عدس جدا کنید.

- ۵- ۴ عدد خمیر سبز رنگ را به شکل اشک کشیده در آورید.
۶- با انگشت دست اشک ها را فشار داده و پهن کنید.

- ۷- پهنای اشک را چسب بزنید و طوری به غنچه بچسبانید که مقداری از ساقه و بخشی از غنچه را بپوشاند. سر باریک اشک باید آزاد باشد و گلبرگ را کمی فرم دهید.

- ۸- پس از پایان کار غنچه آماده شده را در جای مناسب قرار دهید تا خشک شود.

خمیر چینی در تهیه انواع میوه های تزئینی کاربرد دارد. این میوه ها را می توانید در ظرف های مختلف بچینید و یا به صورت آهنربایی مورد مصرف قرار گیرند.

وسایل و مواد مورد نیاز :

- خمیر به رنگ قرمز یا زرد کم رنگ ، سبز
- رنگ روغن زرد - نارنجی
- میخک (از عطاری تهیه شود)
- چوب ساقه سیب طبیعی
- ابزار شماره ی ۱۱

گام به گام انجام دهید :

۱ - از خمیر زرد رنگ به اندازه یک گردو جدا کنید و یک گلوله ی صاف و یکنواخت درست کنید.

۲ - با انگشت شست و اشاره به دو طرف گلوله ی خمیر فشاری کوچک دهید تا سر و انتهای سیب مشخص شود.

۳ - توسط ابزار شماره ۱۱ از قسمت سر سیب سوراخ کوچکی بوجود آورید سپس ساقه سیب طبیعی را چسب زده و در مرکز آن بچسبانید.

۴ - در قسمت انتهایی سیب یک عدد میخک را چسب زده و بچسبانید.

۵- با خمیر سبز رنگ ۲ عدد برگ تهیه کنید و با چسب کنار ساقه سیب بچسبانید.

۶- با استفاده از انگشت ابتدا با رنگ زرد و سپس با رنگ نارنجی روی قسمت هایی از سیب سایه بزنید.

تمرین :

این مدل سیب را در رنگ ها و سایزهای متفاوت درست کنید.

نکته :

بعد از کار دستان خود را به دقت بشویید.

ساخت موز همراه با آهن ربا

درس ۶

وسایل و مواد مورد نیاز :

خمیر زرد رنگ

رنگ روغن سبز - قهوه ای

آهن ربا

گام به گام انجام دهید :

- ۱- از خمیر زرد رنگ به اندازه گردو جدا کنید ، ورز دهید.
- ۲- خمیر را به شکل اشک دو سر باریک فرم دهید. (دو سر خمیر خیلی تیز نباشد)

- ۳- خمیر را به صورت هلال ماه خم کنید، سپس دو سر میوه موز را به شکل طبیعی آن حالت دهید.

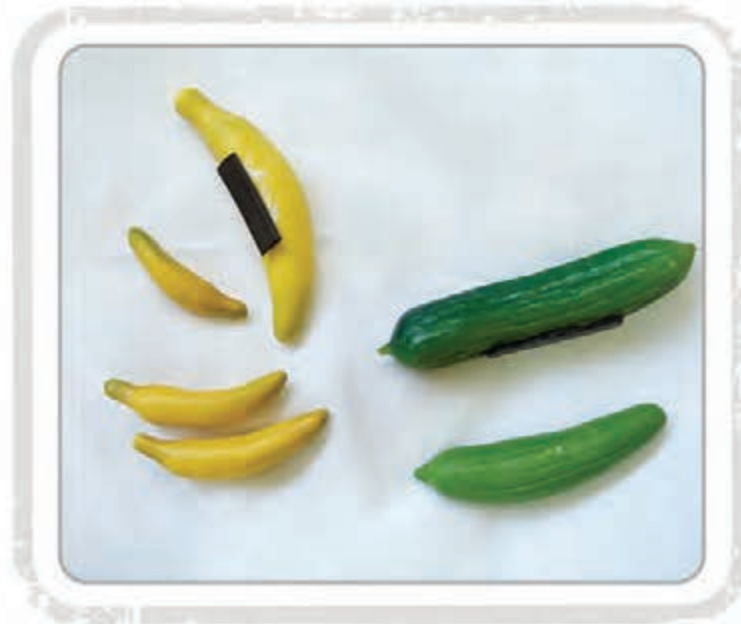
۴ - ابتدا با رنگ قهوه ای و سپس با رنگ سبز دو قسمت سر و انتهای موز را سایه بزنید.

۵ - پس از اجرای مراحل ۱ تا ۴ یک قطعه آهن ربا را چسب زده در یک طرف موز به حالت افقی بچسبانید.

۶- میوه‌ی آماده شده را بروی پارچه قرار دهید تا خشک شود.

توجه :

برای تهیه میوه‌ی خیار می‌توانید تمامی مراحل بالا را با رنگ سبز انجام دهید. با این تفاوت که دو سر خیار تقریباً هم اندازه باشد.

وسایل و مواد مورد نیاز :

خمیر به رنگ زرد - سبز

میخک

چوب ساقه گلابی طبیعی

رنگ روغن زرد - نارنجی - قهوه ای

گام به گام انجام دهید :

- ۱- از خمیر زرد رنگ به اندازه گردو جدا کنید ، ورز دهید.
- ۲- خمیر را به شکل اشک یک طرفه در آورید. (سر خمیر نباید تیز باشد) .
- ۳- با انگشتان دست به میوه ی گلابی فرم دلخواه دهید.

- ۴- ساقه طبیعی گلابی را بوسیله ی چسب چوب به میوه بچسبانید.

۵ - میخک را با چسب به قسمت انتهایی گلابی بچسبانید.

۶ - از خمیر سبز رنگ به اندازه نخود بزرگ بردارید و ۲ عدد اشک یک طرفه درست کنید و به شکل برگ در آورید.

۷ - برگ ها را با چسب به سر و کنار ساقه ی آن بچسبانید و فرم دهید.

۸- با مقدار خیلی کمی از رنگ های قهوه ای ، نارنجی و زرد می توانید گلایی را سایه بزنید.

۹- میوه را بر روی پارچه قرار دهید تا خشک شود.

وسایل و مواد مورد نیاز :

خمیر به رنگ نارنجی تیره

کلاهک طبیعی میوه خرمالو

چسب چوب

گام به گام انجام دهید :

- ۱ - از خمیر نارنجی رنگ به اندازه ی نارنگی جدا کنید و ورز دهید.
- ۲ - خمیر را به شکل گلوله ی صاف و یک دست در آورید.

- ۳ - با انگشت شست یک طرف خمیر گرد شده را فشار دهید تا کمی حالت گودی پیدا کند.

۴ - کلاهک طبیعی خرمالو را چسب بزنید و در میان گودی خمیر فرو ببرید.

۵ - میوه آماده شده را بر روی پارچه قرار دهید تا خشک شود.

تاکنون ساخت گل ، گلبرگ و میوه را توسط خمیر چینی تجربه کردید. در این مرحله از آموزش با روش ساخت زیور آلات مانند : گردن بند - دست بند و گل سر آشنا خواهید شد.

وسایل و مواد مورد نیاز :

خمیر رنگ آبی تیره - سفید

سوزن ضخیم (سوزن کوبلن)

نخ نایلونی محکم

قلاب مخصوص گردن بند

گام به گام انجام دهید :

- ۱- از خمیر سفید رنگ به اندازه نخود جدا کنید ، ورز دهید.
- ۲- در میان کف دست ها یک گلوله گرد و بدون ترک درست کنید.
- ۳- توسط سوزن ضخیم در مرکز گلوله یک سوراخ ایجاد کنید. (سوزن را کاملا از میان گلوله رد کنید.)

توجه :

دقت کنید سوراخ مهره ی شما به قدر کافی درشت باشد چرا که خمیر پس از خشک شدن جمع می شود و ممکن است سوراخ مهره بسته شود.

- ۴- مراحل ۱ و ۲ و ۳ را برای خمیر آبی تیره نیز تکرار کنید.

- ۵- از هر رنگ خمیر ۲۰ عدد مهره درست کنید و با روش صحیح آن ها را خشک و نگهداری کنید.
- ۶- نخ نایلونی را با سوزن مناسب آماده کار کنید و مهره ها را یک در میان نخ کنید.

- ۷- در پایان دو سر نخ را به قلاب های مخصوص گردن بند وصل کنید.

تمرین:

این روش ساخت گردن بند را می توانید به صورت تک رنگ و یا با استفاده از چندین رنگ تمرین کنید

وسایل و مواد مورد نیاز :

خمیر به رنگ زرد و سبز
قالب فلزی مدل قلب کوچک
قالب

نخ نایلونی محکم یا کش نازک
سوزن ضخیم
وازلین

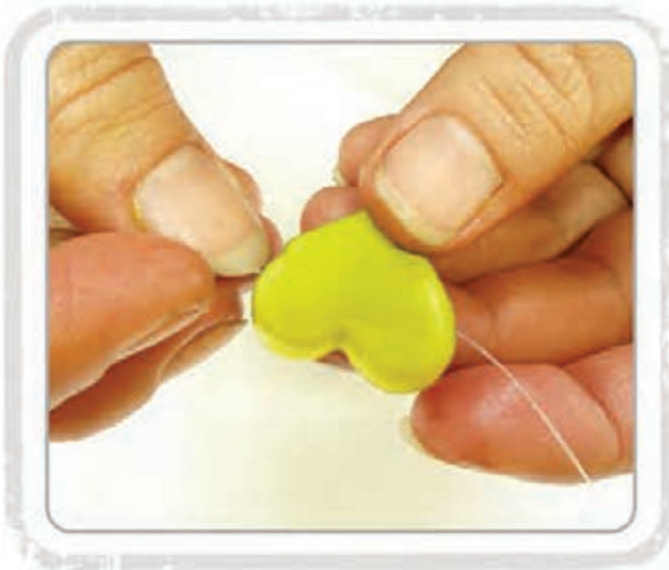

گام به گام انجام دهید :

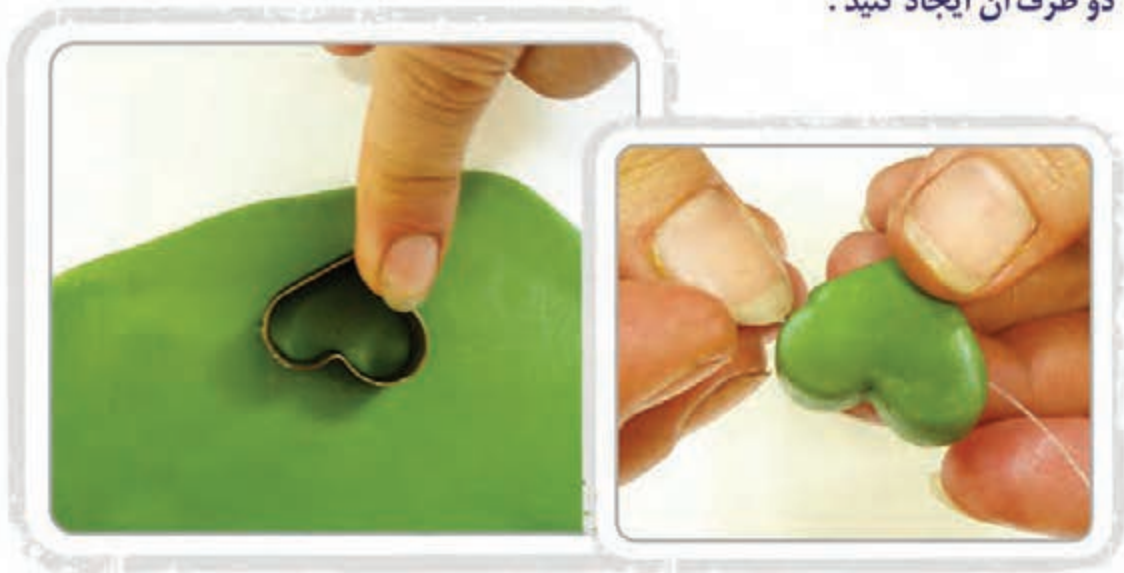
- ۱- ابتدا خمیر زرد رنگ را به ضخامت ۱ سانت پهن کنید.
- ۲- با قالب فلزی به تعداد ۵ عدد قلب از خمیر جدا کنید.

- ۳- نخ نایلونی را از دو طرف قلب رد کنید.

۴ - با استفاده از خمیر سبز رنگ ۵ عدد قلب دیگر درست کنید و با سوزن ضخیم سوراخی در دو طرف آن ایجاد کنید .

۵ - خمیر های قالب زده را بر روی پارچه قرار دهید تا خشک شود.

۶ - با استفاده از کش نازک قلبهای رنگی را یک در میان بند کنید و دو سر کش را به هم گره بزنید. در صورت استفاده از نخ نایلونی دو سر نخ نایلونی را به قلاب وصل کنید.

تمرین :

با کمک گرفتن از این طرح به همراه مربی خود می توانید طرح ها و مدل های مختلفی از دست بند را تهیه کنید.

وسایل و مواد مورد نیاز :

خمیر به رنگ سفید

کلیپس فلزی

گل رز نواری آماده شده (مربوط به درس ۳)

چسب چوب

گام به گام انجام دهید :

- ۱ - کلیپس را روی میز کار مقابل خود قرار دهید.
- ۲ - سر کلیپس را چسب چوب بزنید و با خمیر سفید رنگ به ضخامت نیم سانتی متر بپوشانید.

- ۳ - انتهای اولین گل را به چسب چوب آغشته کنید و در مرکز کلیپس قرار دهید و گل های بعدی را نیز به همین ترتیب در اطراف گل اولی بچسبانید.

نکته : پس از پایان کار در چسب را محکم ببندید.

۴ - با استفاده از برگ ها و چسب چوب فضاهای خالی بین گل ها را پر نمائید.

نکته :

دقت کنید نحوه ی چسباندن گل و برگ ها در دو طرف کلیپس قرینه انجام شود.

۵ - کلیپس را در محل مناسبی قرار دهید تا کاملا خشک شود.

ساخت دست بند و گردن بند با خمیر دو رنگ

درس ۱۲

وسایل و مواد مورد نیاز :

خمیر دو رنگ

سوزن درشت

نخ ضخیم (نخ کوک)

نخ نایلونی یا کش نازک

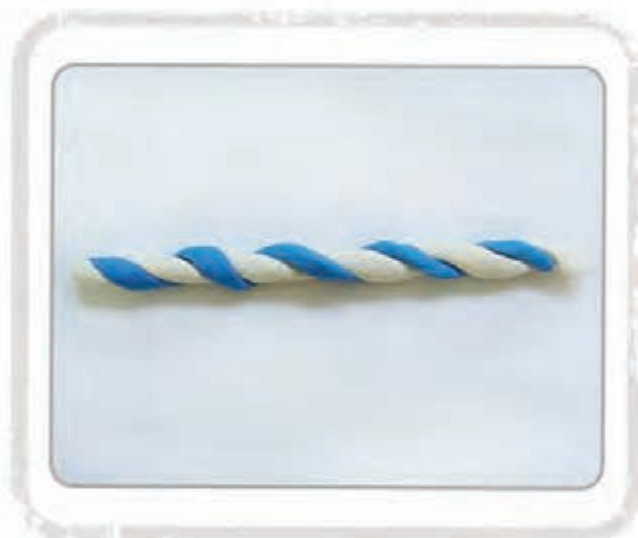
قلاب مخصوص گردن بند

گام به گام انجام دهید :

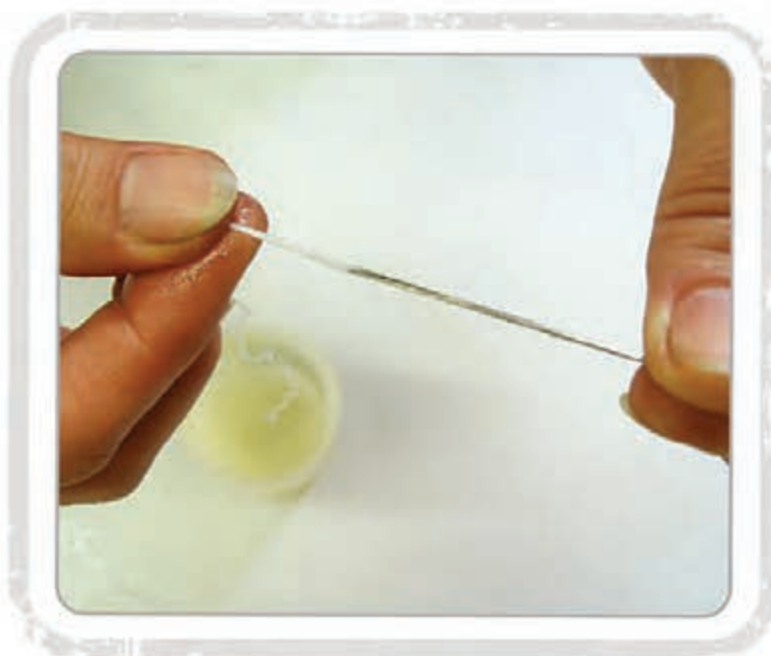
- ۱ - میز کار خود را با وازلین چرب کنید .
- ۲ - از دو خمیر انتخابی به اندازه ی یک گردوی کوچک جدا کنید.
- ۳ - خمیر ها را ورز دهید و بر روی میز کار به صورت لوله باریکی در آورید.
- ۴ - دو رنگ خمیر لوله شده را مانند تصویر کنار هم قرار دهید و بپیچانید تا یک خمیر لوله‌ای دو رنگ بدست آید.

۵ - روی این خمیر را با نایلون بپوشانید تا خشک شود.

۶- سوزن را با نخ ضخیم آماده کار کنید و سر تا سر سوزن و نخ را با وازلین چرب کنید.

۷- از سر خمیر دو رنگ، گلوله های کوچکی به اندازه مهره تسبیح جدا کنید.

۸- خمیرها را در کف دست خیلی آرام ورز دهید به نحوی که رنگ های آن درهم محو نشود و سوزن را از مرکز این گلوله ها یک به یک بگذرانید.

۹- آن ها را در محل مناسبی خشک کنید و پس از خشک شدن از نخ کوک در آورده و با نخ نایلونی و سوزن آن ها را نخ کنید.

در پایان دو سر نخ را به قلاب های مخصوص دست بند و گردن بند وصل کنید.

شما با هنر خود می‌توانید

وسایله‌های زیبایی را بسازید و به اطرافیان خود هدیه دهید.

از تولیدات خود و دوستانان نمایشگاهی درست کنید
و عکس های آن نمایشگاه را در این ۲ صفحه بچسبانید.

کار گروهی :

